

Amersfoorts Kamerkoor **o.l.v. Jos Leussink**

The Seven Last Words

Daan Manneke ~ Heinrich Schütz

Tomás Luis de Victoria ~ Orlandus Lassus ~ Hermann Schroeder

Vrijdag 15 maart 2013
aanvang 20.15 uur
Het Witte Kerkje,
Huis ter Heide

Zaterdag 16 maart 2013
aanvang 20.15 uur
St. Ansfriduskerk,
Amersfoort

m.m.v. Rienk Bakker en Jan Kaldeway, continuo

www.amersfoortskamerkoor.nl

Het Amersfoorts Kamerkoor is een gemengd koor met ruim twintig leden; enthousiaste amateurs die ernaar streven op een muzikaal hoog niveau te zingen. Het is in 1972 opgericht door Andries Clement en staat sinds 1975 onder leiding van Jos Leussink. In 1979 werd het koor lid van de 'Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst', die nu de 'Vereniging Toonkunst Nederland' heet. In het voorjaar van 2012 bestond het Amersfoorts Kamerkoor 40 jaar. Dit is met een feestelijk jubileumconcert gevierd.

De samenstelling van het programma is bij de muzikwetenschapper Jos Leussink in muzikaal kundige handen, met boeiend, niet alledaags repertoire. De werken die het koor ten gehore brengt, zijn vaak 'juweeltjes' die zelden worden uitgevoerd, en een genot zijn voor de ware muzikliefhebber.

Meestal kiest Jos een thema dat als een rode draad door het hele programma loopt. Dat kan een stijlperiode of een groep tijdgenoten zijn, maar ook een onderwerp als de liefde of een dichter die diverse componisten heeft geïnspireerd.

Het repertoire omvat een breed scala aan muziekstijlen en -stromingen, van renaissance tot heden. Zo zijn er werken uitgevoerd van Nederlandse componisten als Joep Straesser en Wim Franken, maar ook van oude bekenden als Monteverdi, Brahms en Mozart. Verder geeft het koor regelmatig kerst- en passieconcerten.

Het Amersfoorts Kamerkoor geeft doorgaans twee concerten per jaar. Daarnaast treedt het koor incidenteel op bij bijzondere gelegenheden, zoals inloopconcerten, dag van de Amateurkunst, en dergelijke.

Er wordt hoofdzakelijk 'a capella' gezongen. Bij speciale gelegenheden werkt het koor samen met solisten, ensembles of andere koren. Hoewel het koor meestal te horen is in Amersfoort, treedt het ook op buiten de stadsgrenzen. Zo zijn er concerten gegeven in o.a. Harderwijk, Utrecht, Veere, Arnhem, Zwolle, Hoensbroek, Maarn en Liberec (Tsjechië).

Jos Leussink zette zijn eerste schreden in de muziek als sopraantje in het koor van zijn vader. Daarnaast ontwikkelde hij zich als pianist en organist. Hij voltooide zijn studie muzikwetenschappen aan de Universiteit van Utrecht in 1975. In datzelfde jaar werd hij dirigent van het Amersfoorts Kamerkoor.

Voor koordirectie stak hij zijn licht op bij Kurt Thomas, Jaap Hillen, Jan Boogaarts, Stephane Caillat, Philippe Caillard en Claus Martin Ziegler.

Sinds 1978 is hij ook dirigent van het ASKO Kamerkoor in Amsterdam, dat uitsluitend hedendaagse muziek ten gehore brengt. Gedurende meer dan twintig jaar was hij programmaker klassieke muziek voor de KRO. Jos was tot enkele jaren geleden als docent koordirectie verbonden aan het Conservatorium te Zwolle.

Jos heeft aangegeven na de passieconcerten die wij nu uitvoeren een punt te willen zetten achter zijn dirigentschap van het Amersfoorts Kamerkoor.

Amersfoorts Kamerkoor bedankt Jos Leussink

Het Amersfoorts Kamerkoor wordt op 4 juli 1972 door Andries Clement opgericht. Nog geen drie jaar later volgt Jos Leussink hem op. Het is dan 14 januari 1975. Jos studeert dan nog voor zijn doctoraalexamen muzikwetenschappen. In het jaarverslag wordt vermeld dat het koor Jos Leussink inmiddels heeft leren kennen als een zeer vakkundig en bekwaam dirigent.

Inmiddels zijn we maar liefst 38 jaar verder en heeft Jos besloten het Amersfoorts Kamerkoor na dit Passieconcert te verlaten. Uiteraard reageerde het koor enigszins beduusd en met spijt op de mededeling waarin hij zijn vertrek aankondigde. Daarnaast is er ook begrip en respect voor de overwegingen die tot zijn beslissing hebben geleid.

In de afgelopen jaren heeft Jos duidelijk zijn stempel op het Amersfoorts Kamerkoor gedrukt. Het koor werd regelmatig geroemd om zijn geheel eigen klankkleur en de verantwoorde, vaak verrassende repertoirekeuze. "Jos Leussink probeert de grenzen van zijn koor te verkennen en realiseert het schier onmogelijke", luidde een citaat uit de lokale pers.

Dankzij Jos maakte het Amersfoorts Kamerkoor en zijn publiek kennis met een ruim gesorteerd en zeer gevarieerd aanbod uit vele eeuwen muziekgeschiedenis. Jos stelde zijn programma's met zorg en precisie samen en wist hiermee het koor en hun publiek steeds weer opnieuw te verrassen. Daarmee werd Jos het icoon van het Amersfoorts Kamerkoor. Jos probeerde steeds een balans te vinden tussen het bereiken van een zo hoog mogelijke vocale kwaliteit en de amateurstatus van het Amersfoorts Kamerkoor, waar zangers zich vooral uit enthousiasme en liefde voor zang betrokken voelen. Jos zag vele zangers gaan en komen maar bleef zelf als een rots in de branding het bakken in het koor.

Het Amersfoorts Kamerkoor is Jos ongelooflijk dankbaar voor zijn inzet en betrokkenheid gedurende 38 jaar. Het voert te ver om hier voorbeelden te noemen uit al die gedenkwaardige concerten welke Jos met zijn Amersfoorts Kamerkoor heeft gerealiseerd. Wat over blijft is de herinnering aan 38 fantastische jaren waaraan wij als zangers van het Amersfoorts Kamerkoor met trots en weemoed terugdenken. Maar we realiseren ons ook: "Weggaan is een beetje blijven." Het was een groot voorrecht dat Jos Leussink gedurende zo'n lange periode onze dirigent wilde zijn. 38 jaar vakmanschap blijft de erfenis die wij graag in herinnering houden.

Het siert Jos eveneens, dat hij betrokken en met grote zorgvuldigheid zelf meegedacht heeft over zijn opvolging, en Rienk Bakker als mogelijk nieuwe dirigent onder de aandacht bracht. Wij zijn uiteraard erg verheugd met zijn komst en zijn blij dat de continuïteit binnen het koor is gewaarborgd.

Samen met Jos vertrekt ook zijn vrouw Laura, dertig jaar lang een gewaardeerde alt in ons koor, maar bovenal jarenlang een zorgvuldige beheerder van het AKK repertoire-archief. We danken ook Laura voor haar inspanningen voor het koor en de gastvrije wijze waarop zij en Jos het koor regelmatig bij hen thuis ontvingen.

Wij wensen hun veel gezondheid en geluk samen met hun kinderen en kleinkinderen.

- Sopranen:** Hanneke van Baal, Paula Bogers, Helma Eijck, Simone Houtman, Pauline van Hulst, Jopie Kuiper, Monique van Tuin.
- Alten:** Laura de Boer, Willemien Koster, Anja van Maaren, Monika Marlissa, Yvonne Meijer, Els Monquil, Trees Veerkamp.
- Tenoren:** Henk van Andel, Jan Willem Lignac, Ruud te Nuijl, Jan van der Zwan.
- Bassen:** Arnold van Berkel, Henri Brokaar, Peter Bruinsma, Jan Heine, Jan Visscher.

Passieconcert

vrijdag 15 maart 2013 Het Witte Kerkje te Huis ter Heide

zaterdag 16 maart 2013 St. Ansfriduskerk te Amersfoort

20.15 uur

m.m.v. Rienk Bakker, orgel/harmonium en spinet

Jan Kaldeway, viola da gamba

PROGRAMMA

Wij stellen uw applaus extra op prijs, indien u dat wilt beperken tot het einde van elk blokje muziek van eenzelfde componist.

Hermann Schroeder
(1904-1984)

Uit: Die Responsorien der Karwoche (1954)
Caligaverunt oculi mei
Tenebrae factae sunt

Heinrich Schütz
(1585-1672)

**Die sieben Worte Jesu Christi am Kreuz
(SWV 478)**

Orlandus Lassus
(1532-1594)

Uit: Responsorien
Caligaverunt oculi mei
Tenebrae factae sunt

Tomás Luis de Victoria
(1549-1611)

Caligaverunt oculi mei

Daan Manneke
(geb. 1939)

The Seven Last Words (2012)
Oratorium for chamber choir

Programmatoelichting

Het is niet eenvoudig om het lijdensverhaal van Christus te waarderen zonder de loden last van elkaar bestrijdende exegeses en dogmatische verwickelingen. Het vereist enige inspanning om je daarvan los te maken en het zo onbevangen als mogelijk te ondergaan. Je hoeft geen belijdend christen te zijn om onder de indruk te komen van het aangrijpende verslag van een ten onrechte veroordeelde, die wordt gemarteld en ter dood gebracht.

De traditie bepaalt, dat we dit verhaal in deze tijd van het jaar oprakelen, niet alleen in kerken, ook in concertzalen. In meerderheid klinkt het dan, in monumentale zetting, als opgetekend door één van de vier evangelisten, meestal Mattheus of Johannes, soms Marcus of Lucas.

Bescheidener van omvang zijn de werken die op kleinere schaal het lijden van Christus in herinnering brengen. Ze beperken zich tot de zeven uitlatingen die hij deed, eenmaal veroordeeld en hangend aan het kruis. In de vier evangeliën treffen we samen zeven van deze zogenoemde 'kruiswoorden' aan. Niet iedere componist die deze teksten heeft gezet, hanteert dezelfde volgorde. Dat kunt u vaststellen in dit programma, omdat we twee van zulke werken uitvoeren:

van Heinrich Schütz *Die sieben Worte Jesu Christi am Kreuz* uit het midden van de zeventiende eeuw, en van Daan Manneke *The Seven Last Words* uit 2012.

In kort bestek - de stukken duren elk ongeveer een kwartier - passeren de kernpunten uit de laatste uren van Christus: zijn onvoorstelbaar bovenmenselijk verzoek om zijn beulen te vergeven, zijn medeleven met wie achterblijven, de troost voor zijn medegehangene, menselijke vertwijfeling, berusting en volledige overgave.

Heinrich Schütz omgeeft de kruiswoorden met zettingen in motetstijl van strofen van het voor-reformatorische koraal *Da Jesus an dem Kreuze stund*. Het openingskoraal wordt gevolgd door een instrumentale Symphonia, die als moment van bezinning na het laatste kruiswoord wordt herhaald, voorafgaand aan het slotkoraal. Zo ontstaat de volgende symmetrische vorm: koraal-symphonia-zeven kruiswoorden-symphonia-koraal.

Alleen de motetten worden gezongen door het koor. Voor het overige is alles solistisch. Christus' woorden gaan steeds vergezeld van twee melodie-instrumenten. Opmerkelijk is dat de rol van de evangelist is verdeeld over verschillende stemmen, en soms zelfs wordt gezongen door een ensemble van solisten - dit lijkt op de manier waarop Arvo Pärt in 1985 de evangelistenpartij van zijn Johannespassion orkestreerde.

Zoals altijd bij Schütz zijn z'n melodieën in hoge mate schatplichtig aan de declamatie van de Duitse tekst, die er tegelijk door wordt versterkt.

Ondanks de Engelse titel hanteert **Daan Manneke** voor zijn zetting van de kruiswoorden het Latijn. De vertellende fragmenten worden door het koor - want solorollen komen niet voor - soms sober geciteerd, recto tono d.w.z. op één toon, zoals we dat kennen uit het gregoriaans. Veel van de meerstemmigheid ontstaat schoorvoetend daar waar partijen bijna, maar net niet letterlijk, unisono zingen. Het verhindert hem niet op gezette tijden die soberheid aan te kleden met weelderige samenklanken in brede akkoorden. Zijn lyrische cantabile brengt hij niettemin steeds in overeenstemming met een bovenpersoonlijke, strenge stijl als van muziek uit de veertiende eeuw.

Net als Schütz omkadert ook Manneke de kruiswoorden met motetten. Het zijn zettingen van strofen uit psalm 22 in de Franse berijming van Clément Marot. Het eerste lijkt vierstemmig, maar is feitelijk eenstemmig boven lange tonen, het tweede - als intermezzo na het vierde kruiswoord - zesstemmig in twee koren; het derde is

eveneens dubbelkorig, nu voor acht stemmen en fungeert als slotkoor. Duidelijk herkenbaar fungeert als muzikaal fundament van deze motetten de Geneefse melodie van de psalm. De concertante achtstemmigheid van het slot is een dubbele spiegel van de openingsmaten. Daar zingt het koor eveneens achtstemmig, maar dan in strenge heterofonie, de in het Latijn geformuleerde aanhef van het werk. Daarin is, in alle soberheid, het muzikale basismateriaal voor het hele stuk vervat. Vóór het laatste kruiswoord voegde Manneke de klaagzang van Rachel toe, en, net als bij Schütz, ná het laatste kruiswoord en vóór het slotkoor, een instrumentale Sinfonia.

In het kloosterlijk ochtendgebed - of metten - worden de lezingen altijd gevolgd door een gezongen responsorie. Ze reflecteren op de voorafgaande tekst of benadrukken eens te meer de thematiek van het liturgische moment in het kerkelijk jaar. Op de dagen voorafgaand aan Pasen staan ze uiteraard in het teken van het lijden van Christus. Het zijn juist de responsoriën uit de Goede Week die componisten door de eeuwen heen hebben aangezet om ze opnieuw te componeren. In dit programma twee van deze responsorieteksten, te weten *Tenebrae factae sunt* (Het werd duister toen zij Jezus kruisigden) - waarin ook het laatste van de kruiswoorden voorkomt - en *Caligaverunt oculi mei* - (Mijn ogen zijn omfloerst door mijn verdriet). Deze teksten klinken in zettingen van Hermann Schroeder, Orlandus Lassus en Tomás Luis de Victoria.

Hermann Schroeder (1904-1984) was vooral actief in Keulen, waar hij onder meer leraar koordirectie was. Hij was een voortrekker op het gebied van nieuwe kerkmuziek en streefde naar het versmelten van de oude kerktoonsoorten met zogenoemde 'verwijde' tonaliteit. Zijn stijl is verwant aan die van Hindemith.

Orlandus Lassus (1532-1594) was werkzaam aan het hof in München en **Tomás Luis de Victoria** (1549-1611) in Spanje, Rome en daarna weer in Spanje. Beiden componeerden ze alle belangrijke liturgische teksten uit de Goede Week. Ze zijn de exponenten van een rijke en rijpe polyfone traditie die op het punt staat over te gaan in de rechtstreeks expressieve barok. Zo ver is het nog niet. Zij bedienen zich van een serene stijl vol subtiele details, voor wie de nuance niet schuwt. Let op de duistere, lage ligging in het begin van Lassus' *Tenebrae*, of de dramatische werking van de aan Jeremia ontleende klacht 'Si est dolor' in Victoria's *Caligaverunt*. Eén toon hoger maakt hier een wereld van verschil.

Dit programma streeft naar een zekere symmetrie. Twee keer worden Christus' Kruiswoorden gezongen, twee keer voorafgegaan door responsoriën. De responsoriën stammen uit de twintigste en de zestiende eeuw, de kruiswoorden uit de zeventiende en de eenentwintigste. De twintigste eeuw fungeert als opmaat voor de zeventiende, de zestiende eeuw als opmaat voor de eenentwintigste. Dat de teksten vaker dan één keer passeren lijkt me nauwelijks een bezwaar. Ze zijn het zorgvuldig wegen en overwegen meer dan waard. Muziek kan daarbij helpen.

Jos Leussink

Hermann Schroeder
Uit: Die Responsorien der Karwoche

Caligaverunt oculi mei

Caligaverunt oculi mei a fletu meo,
quia elongatus est a me, qui consolabatur
me.

Videte omnes populi,
si est dolor similis sicut dolor meus.
O vos omnes qui transitis per viam,
attendite et videte:
si est dolor similis sicut dolor meus.

Tenebrae factae sunt

Tenebrae factae sunt,
dum crucifixissent Jesum Judaei.
Et circa horam nonam
exclamavit Jesus voce magna:
"Deus meus, Deus meus,
ut quid me dereliquisti?"
Et inclinato capite
emisit Spiritum.

Exclamans Jesus voce magna: ait
Pater, in manus tuas
commendo spiritum meum.
Et inclinato capite
emisit Spiritum.

Mijn ogen waren verblind van het wenen,
want wie mij troosten kon, is ver van mij.

Ziet, alle gij volken,
of er een smart bestaat zo groot als de mijne.
O gij allen die langs de weg voorbijkomt,
aanschouwt en ziet:
of er een smart bestaat zo groot als de mijne.

De duisternis viel,
toen de Joden Jezus gekruisigd hadden.
En rond het negende uur
riep Jezus met luide stem:
"Mijn God, mijn God,
waarom hebt Gij mij in de steek gelaten?"
En Hij boog het hoofd
en gaf de geest.

Uitroepende met luide stem, zei Jezus:
Vader, in uw handen
beveel Ik mijn geest.
En Hij boog het hoofd
en gaf de geest.

Heinrich Schütz
Die sieben Worte Jesu Christi am Kreuz

Introitus [koor]

Da Jesus an dem Kreuze stund
und ihm sein Leichnam war verwund't,
so gar mit bitterm Schmerzen,
die sieben Wort, die Jesus sprach,
betracht in deinem Herzen.

Symphonia

Evangelist [alt]

Und es war um die dritte Stunde, da sie
Jesum kruzigten. Er aber sprach:

Jesus [bariton]

**"Vater, vergib ihnen; denn sie wissen
nicht, was sie tun!"**

Laat de zeven uitspraken van Jezus,
bedekt met wonden, in bittere smart,
terwijl Hij aan het Kruis genageld stond,
tot je hart spreken.

En het was het derde uur toen zij Jezus
kruisigden. Deze sprak echter:

"Vader, vergeef hen, want zij weten niet wat
zij doen."

Evangelist [tenor]

Es stand aber bei dem Kreuze Jesu seine Mutter und seiner Mutter Schwester, Maria, Cleophas Weib, und Maria Magdalena.

Da nun Jesus seine Mutter sahe und den Jünger dabei stehen, den er lieb hatte, sprach er zu seiner Mutter:

Jesus

"Weib, siehe, das ist dein Sohn!"

Evangelist [tenor]

Darnach spricht er zu dem Jünger:

Jesus

"Johannes, siehe, das ist deine Mutter! "

Evangelist [tenor]

Und von Stund an nahm sie der Jünger zu sich.

Evangelist [sopraan]

Aber der Übeltäter einer, die da gehenkt waren, lästert' ihn und sprach:

Schächer zur Linken [alt]

Bist du Christus, so hilf dir selbst und uns!

Evangelist [sopraan]

Da antwortete der ander, strafte ihn und sprach:

Schächer zur Rechten [bas]

Und du fürchtest dich auch nicht vor Gott, der du doch in gleicher Verdammnis bist? Und zwar wir sind billig darinnen, denn wir empfangen, was unsre Taten wert sind; dieser aber hat nichts Ungerechtes gehandelt.

Evangelist [sopraan]

Und sprach zu Jesu:

Schächer zur Rechten

Herr, gedenke an mich, wenn du in dein Reich kommst!

Evangelist [sopraan]

Und Jesus sprach:

Jesus

"Wahrlich, ich sage dir: Heute wirst du mit mir im Paradies sein!"

Joh. 19:25-27

Bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder met haar zuster, Maria, de vrouw van Klopas, en Maria van Magdala.

Toen Jezus zijn moeder zag staan, en bij haar de leerling van wie hij veel hield, zei hij tegen zijn moeder:

"Vrouw, zie, dat is uw zoon!"

En daarna tegen de leerling:

"Johannes, zie, dat is je moeder!"

Vanaf dat moment nam de leerling haar bij zich in huis.

Lucas 23:39-43

Eén van de misdadigers die daar hingen, zei smalend tegen Hem:

"Ben jij de Messias? Red dan jezelf en ons erbij!"

Maar de ander wees hem terecht, en sprak:

"Heb zelfs jij geen ontzag voor God, nu jij ook deze straf ondergaat?"

In ons geval is dat terecht, want wij krijgen ons verdiende loon.

Maar Hij heeft niets verkeerd gedaan."

Daarop sprak hij tot Jezus:

"Heer, vergeet mij niet, wanneer U in uw koninkrijk komt!"

En Jezus zei tegen hem:

"Ik beloof je, vandaag nog zul je bij Mij zijn in het paradijs."

Evangelist [S,A,T,B]

Und um die neunte Stunde schrie Jesus laut und sprach:

Jesus

"Eli, Eli, Eli lama asabthani?"

Evangelist [S,A,T,B]

Das ist verdolmetschet:

Jesus

Mein Gott, mein Gott, warum hast du mich verlassen?

Evangelist [alt]

Darnach, als Jesus wußte, daß schon alles vollbracht war, daß die Schrift erfüllet würde, sprach er:

Jesus

"Mich dürstet!"

Evangelist [tenor]

Und einer aus den Kriegesknechten lief bald hin, nahm einen Schwamm und füllte ihn mit Essig und Ysopen und steckte ihn auf ein Rohr und hielt ihn dar zum Munde und tränkte ihn.

Da nun Jesus den Essig genommen hatte, sprach er:

Jesus

"Es ist vollbracht!"

Evangelist [tenor]

Und abermal rief Jesus laut und sprach:

Jesus

"Vater, ich befehle meinen Geist in deine Hände!"

Evangelist [S,A,T,B]

Und als er das gesagt hatte, neiget er das Haupt und gab seinen Geist auf.

Symphonia

Conclusio [koor]

Wer Gottes Marter in Ehren hat und oft gedenkt der sieben Wort, des will Gott gar eben pflegen, wohl hie auf Erd mit seiner Gnad, und dort in dem ewigen Leben.

Matth. 27:46

En rond het negende uur riep Jezus met luide stem uit:

"Eli, Eli, Eli lama asabthani?"

Vertaald betekent dat:

Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij in de steek gelaten?

Joh. 18:28-30

Toen wist Jezus dat alles was volbracht, en om de Schrift geheel in vervulling te laten gaan, zei hij:

"Ik heb dorst!"

En één van de soldaten kwam aangesnel, pakte een spons en vulde deze met azijn en majoraan, stak hem op een riet en hield deze voor zijn mond en gaf hem te drinken.

Nadat Jezus ervan gedronken had, zei hij:

"Het is volbracht!"

Lucas 23:46

Toen riep Jezus luidkeels:

"Vader, in uw handen beveel Ik mijn geest!"

Na deze woorden boog hij zijn hoofd en gaf de geest.

Wie het lijden van de Heer in ere houdt en vaak de zeven spreuken overdenkt, voor hem zal God wel zorgen, met zijn genade zowel hier op aarde als daar in het eeuwige leven.

Orlandus Lassus
Uit: Responsoria

Caligaverunt oculi mei

Caligaverunt oculi mei a fletu meo,
quia elongatus est a me, qui consolabatur
me.

Videte omnes populi,
si est dolor similis sicut dolor meus.
O vos omnes qui transitis per viam,
attendite et videte:
si est dolor similis sicut dolor meus.

Mijn ogen waren verblind van het wenen,
want wie mij troosten kon, is ver van mij.

Ziet, alle gij volken,
of er een smart bestaat zo groot als de mijne.
O gij allen die langs de weg voorbijkomt,
aanschouwt en ziet:
of er een smart bestaat zo groot als de mijne.

Tenebræ factæ sunt

Tenebræ factæ sunt,
dum crucifixissent Jesum Judæi.
Et circa horam nonam
exclamavit Jesus voce magna:
"Deus meus, Deus meus,
ut quid me dereliquisti?"
Et inclinato capite
emisit Spiritum.

Exclamans Jesus voce magna: ait
Pater, in manus tuas
commendo spiritum meum.
Et inclinato capite
emisit Spiritum.

De duisternis viel,
toen de Joden Jezus gekruisigd hadden.
En rond het negende uur
riep Jezus met luide stem:
"Mijn God, mijn God,
waarom hebt Gij mij in de steek gelaten?"
En Hij boog het hoofd
en gaf de geest.

Uitroepende met luide stem, zei Jezus:
Vader, in uw handen
beveel Ik mijn geest.
En Hij boog het hoofd
en gaf de geest.

Tomás Luis de Victoria

Caligaverunt oculi mei

Caligaverunt oculi mei a fletu meo,
quia elongatus est a me, qui consolabatur
me.

Videte omnes populi,
si est dolor similis sicut dolor meus.
O vos omnes qui transitis per viam,
attendite et videte:
si est dolor similis sicut dolor meus.

Mijn ogen waren verblind van het wenen,
want wie mij troosten kon, is ver van mij.

Ziet, alle gij volken,
of er een smart bestaat zo groot als de mijne.
O gij allen die langs de weg voorbijkomt,
aanschouwt en ziet:
of er een smart bestaat zo groot als de mijne.

Daan Manneke **The Seven Last Words**

I

Titulus

Septem verba Domini nostri Jesu Christi
in cruce dicta.

De zeven uitspraken van onze Heer Jezus
Christus aan het kruis.

II

Motet a 4

Chacun qui voit comme ainsi tu m'abats
de moi se moque et y prend ses ébats;
me font la moue, et puis haut et bas
hochent la tête.

Puis vont disant: "Il s'appuie et s'arrête
du tout sur Dieu, et lui fait sa requête:
donc qu'il le sauve, et que secours lui prête
s'il l'aime tant."

Marot, Psalm 22: 3

Iedereen die mij ziet,
lacht en spot met mij,
gaat grijnzen en
schudt zijn hoofd:

"Hij bouwt op de Heer,
die zal hem redden,
die zal hem bevrijden,
als Hij zo veel van hem houdt."

III

Historia I

Et postquam venerunt in locum, qui vocatur
Calvariae, ibi crucifixerunt eum et latrones
unum a dextris, et alterum a sinistris.

Jesus autem dicebat:

Verbum I

**"Pater, dimitte illis, non enim sciunt quid
faciunt."**

Dividentes vero vestimenta ejus miserunt
sortes.

Lucas 23: 33-34

Toen ze op het zogeheten Schedelveld
kwamen, sloegen ze Hem daar aan het kruis,
en ook die twee misdadigers, de een rechts en
de ander links van Hem.

Jezus sprak:

"Vader, vergeef het hun, want ze weten niet
wat ze doen."

Ze verdobbelden zijn kleren.

IV

Historia II

Unus autem de his, qui pendebant, latronibus
blasphemabat eum dicens: "Nonne tu es
Christus? Salvum fac temet ipsum et nos!"

Respondens autem alter increpabat illum
dicens: "Neque tu times Deum, quod in
eadem damnatione es? Et nos quidem juste,
nam digna factis recipimus! Hic vero nihil
mali gessit."

Et dicebat: "Jesu, memento mei cum veneris
in regnum tuum."

Et dixit illi:

Verbum II

**"Amen dico tibi: Hodie mecum eris
in paradiso."**

Lucas 23: 39-43

Eén van de misdadigers die daar hingen,
zei smalend tegen Hem: "Ben jij de Messias?
Red dan jezelf en ons erbij!"

Maar de ander wees hem terecht:

"Heb zelfs jij geen ontzag voor God, nu jij
ook deze straf ondergaat? In ons geval is dat
terecht, want wij krijgen ons verdiende loon.
Maar Hij heeft niets verkeerd gedaan."

Daarop zei hij: "Jezus, vergeet mij niet
wanneer U in uw koninkrijk komt."

Hij zei tegen hem:

"Ik beloof je, vandaag nog zul je bij Mij zijn
in het paradijs."

V

Historia III

Stabant juxta crucem Jesu mater ejus, et soror matris ejus, Maria Cleophæ, et Maria Magdalene.

Cum vidisset ergo Jesus matrem, et discipulum stantem, quem diligebat, dicit matri:

Verbum III

"Mulier, ecce filius tuus."

Deinde dicit discipulo:

"Ecce mater tua."

Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua.

VI

Historia IV

Et facta hora sexta, tenebrae factae sunt per totam terram usque in horam nonam.

Et hora nona exclamavit Jesus voce magna:

Verbum IV

"Heloi, Heloi, lema sabacthani?"

"Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?"

VII

Motet a 6, a due cori, Faux bourdon

Mon Dieu, mon Dieu, pourquoi m'as-tu laissé,
loin de secours, d'ennui tant oppressé,
et loin du cri que je t'ai adressé,
en ma complainte?

De jour, mon Dieu, je t'invoque sans feinte,
et toutefois ne répond ta voix sainte;
de nuit aussi, et n'ai de quoi éteinte,
soit ma clameur.

VIII

Historia V

Post hoc, sciens Jesus quia jam omnia consummata sunt, ut consummaretur Scriptura, dixit:

Verbum V

"Sitis."

Joh. 19: 25-27

Intussen stonden bij het kruis van Jezus zijn moeder, de zuster van zijn moeder, Maria de vrouw van Klopas, en Maria van Magdala. Jezus zag zijn moeder, en bij haar de leerling van wie Hij hield.

Toen zei Hij tegen zijn moeder:

"Vrouw, daar is nu je zoon."

Vervolgens zei Hij tegen de leerling:

"Daar is je moeder."

Vanaf dat moment nam de leerling haar bij zich in huis op.

Marcus 15: 33-34

Toen het zesde uur aangebroken was, viel er duisternis over het hele land, tot aan het negende uur.

Op het negende uur riep Jezus met luide stem:

"Eloi, Eloi, lema sabacthani?"

"Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij in de steek gelaten?"

Marot, Psalm 22: 2

Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij in de steek gelaten?

Waarom houdt U zich ver van mijn hulpgeroep, ver van mijn gejammer?

Ik roep onophoudelijk overdag, mijn God, en telkens antwoordt uw heilige stem niet, en in de nacht, maar ik vind geen rust voor mijn jammerklacht.

Joh. 19: 28-30

Jezus wist dat alles thans volbracht was.

Daarom zei Hij – want de Schrift moest ten volle in vervulling gaan:

"Ik heb dorst."

Historia VI

Vas positum erat aceto plenum; spongiam ergo plenam aceto hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus.

Cum ergo accepisset acetum, Jesus dixit:

Verbum VI

"Consummatum est!"

IX

Vocalise: Vox in Rama

Vox in Rama audita est Rachel plorans filios suos et noluit consolari, quia non sunt.

X

Historia VII

Et clamans voce magna Jesus ait:

Verbum VII

"Pater, in manus tuas commendo spiritum meum."

Et haec dicens exspiravit.

XI

Sinfonia

XII

Motet a 8, Ricercare, a due cori spezzati

Seigneur, ta main donc ne s'éloignera,
ains par pitié secours me donnera,
et, s'il te plaît, elle se hâtera,
mon Dieu, ma force.

Sauve de glaive et de mortelle étorce,
mon âme, hélas! que de perdre on s'efforce:
Délivre-la, que du chien ne soit morse,
chien enragé.

Er stond daar een vat zure wijn; ze staken er een majoraantak met een spons in en brachten die naar zijn mond.

Nadat Jezus ervan gedronken had, zei hij:

"Het is volbracht!"

Jeremia 31: 15, geciteerd in Matth. 2: 18
In Rama werd een stem gehoord. Rachel jammert om haar kinderen, en ze wil niet getroost worden, want ze zijn er niet meer.

Lucas 23: 46

Toen riep Jezus luidkeels:

"Vader, in uw handen beveel Ik mijn geest."

En dit zeggende, blies hij zijn laatste adem uit.

Marot, Psalm 22: 13-14

Daarom, Heer, moge uw hand nabij zijn
en mij uit mededogen redden,
en - als het u behaagt - zich haasten,
mijn God, mijn kracht.

Ik probeer mij het vege lijf te redden,
behoed mijn ziel voor het dodelijke zwaard;
houd de bek van de woedende hond
van mij weg.

INFORMATIE

Momenteel is er in het Amersfoorts Kamerkoor ruimte voor een (hoge) sopraan en een (lage) alt.

Heb je belangstelling om in het koor te komen zingen?

Dan kun je vrijblijvend een repetitieavond bijwonen om te kijken of ons koor je aanspreekt. Neem daarvoor contact op met de secretaris.

Wij repeteren elke dinsdagavond van 20.00 - 22.15 uur in de grote zaal van de Vrije School, Romeostraat 74 te Amersfoort. Daarnaast is het van belang dat er thuis gestudeerd wordt.

De dirigent neemt bij nieuwe leden eerst een stemtest af. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar zangkwaliteit, maar ook of een stem in het koor past.

Voor meer informatie over ons koor kunt u terecht op onze **website**:
www.amersfoortskamerkoor.nl

Ook kunt u contact opnemen met de **secretaris**:

Jan Willem Lignac
Soembastraat 9
3818 AL Amersfoort
tel. (033) 448 16 08
info@amersfoortskamerkoor.nl

Komende concerten

Wilt u per e-mail op de hoogte blijven van de concerten die door het Amersfoorts Kamerkoor gegeven worden? Meldt u zich dan aan voor de mailinglist via onze website.

Donateurs

Vindt u ook dat het repertoire van het Amersfoorts Kamerkoor bijzonder is en uitgevoerd moet blijven worden, en wilt u ons daarbij helpen?

Voor minimaal € 25,- per jaar kunt u donateur worden van ons koor. Wij houden u dan persoonlijk op de hoogte van onze concerten, die u met korting kunt bezoeken. Als u voor € 50,- of meer per jaar donateur wordt, kunt u alle concerten gratis bezoeken. In geval van sponsoring door een bedrijf zal de naam van uw bedrijf in ons programmaboekje worden vermeld.

U kunt zich aanmelden via de website www.amersfoortskamerkoor.nl

Uw bijdrage kunt u storten op de ABN-AMRO-bank:
rekeningnummer 55.33.30.896 t.n.v. Amersfoorts Kamerkoor te Amersfoort.

